

„BABEŞ–BOLYAI” UNIVERSITY
FACULTY OF LETTERS
DEPARTMENT OF HUNGARIAN LITERARY STUDIES
DOCTORAL SCHOOL OF HUNGAROLOGY

DOCTORAL THESIS

– SUMMARY –

**CSETE ISTVÁN’S HANDWRITTEN SERMONS AND THEIR
EDITION BY GYALOGI JÁNOS**

***ORIGINALITY, TRANSLATION, TRANSMISSION* IN THE JESUIT SERMONS OF THE
EARLY MODERN AGE**

SUPERVISOR:

DR. GÁBOR CSILLA, PROFESSOR

PHD STUDENT:

BALLA LÓRÁNT,

CLUJ-NAPOCA

Table of contents

1. Themes, objectives and hypotheses of the research.....	7
1.1 Csete István in the preaching tradition – an overview of research history.....	12
2. Csete's biography – reconstruction.....	16
2.1 The historical context of the age of the 'Masked Man'.....	17
2.2 The "Hungarian Cicero of Transylvania" – a composite life.....	20
2.3 The life of Csete István reconstructed from dating.....	31
3. Jesuit sermons, spirituality and rhetorics in the early modern age.....	34
3.1 Jesuit sermons in the light of rhetorics.....	35
3.2 Jesuit sermons in the light of theory of preaching.....	42
3.2 Jesuit rhetorics and human ideal in devotional practice.....	44
4.2 Characteristic of the Jesuit sermons.....	46
4. The legacy of the "Hungarian Cicero of Transylvania" (philological research).....	48
4.1 Csete István's handwritten sermons in six volumes (1680–1700).....	48
4.2 Ars bene orandi (1702–1705).....	56
4.3 Sacri sermones (1750–51).....	57
4.4 Sermones Sacri. Tomus 3-us.....	59
4.5 Panegyrici sanctorum (1754).....	59
4.6 Csete István's manuscript legacy by holidays.....	60
4.7 Csete István's published legacy by holidays.....	61
5. Csete's Hungarian saints (hagiography and mentality).....	63
5.1 Relation of hagiography, ethics and preaching („Princeps Angelicus" and „Elisabetha Vidua").....	64
5.1.1 The figure of „Dux Hungaria" in Csete's and Gyalogi's speeches.....	65
5.1.2 Extension of the notion of sanctity in the Saint Elisabeth speeches.....	71
5.2 The image of Saint Stephen with Csete and Gyalogi (relation of hagiography, mentality and preaching).....	75
5.2.1 The national image of King Saint Stephen in the manuscripts.....	75
5.2.2 The national image of King Saint Stephen in the printed, translated and added version.....	80
5.2.3 The topoi of the baroque age in the Saint Stephen speeches.....	82
5.3 Memo techniques in the Saint Basil speeches.....	86
5.4 Assumptio B. V. M. as the holiday of conscience of identity.....	95
6. Csete and Gyalogi's (regional) national and historical approach.....	104
6.1 The relationship network of saints (and of Mary).....	104
6.2 The notions of nation and country in the Hungary of the 16 th –17 th centuries.....	112
6.2.1 Csete and Gyalogi's notions of catholic nation and country.....	116
6.2.2. Csete and Gyalogi's regional (Transylvanian) national approach.....	121
6.3. Csete and Gyalogi's national approach.....	128
6.4 How did the figure of Leopold I enter the Jesuit sermons?.....	136
7. Csete and Gyalogi – entwining/separation (comparative analysis).....	141
7.1 Sermo nr. VIII and speech nr. XII dedicated to the holiday of the Assumed Virgin.....	141

7.2 Sermo nr. XI/XVI and speech nr. VII dedicated to the holiday of the Assumed Virgin.....	143
7.3 Sermo nr. XIII and speech nr. IX dedicated to the holiday of the Assumed Virgin.....	145
7.4 Sermo nr. XIV and speech nr. II dedicated to the holiday of the Assumed Virgin.....	147
7.5 Sermo nr. VI/XVII and speech nr. I dedicated to the holiday of the Assumed Virgin.....	149
7.6 The holiday of the Transfiguration of Jesus and sermon nr. I.....	152
7.7 The holiday of Saint George and sermon nr. I.....	155
7.8 The holiday of King Saint Stephen and sermon nr. II.....	158
7.9 Synopsis of themes, motives and mentalities.....	160
7.10 Remarkable history of Jesuit order and spirituality with Gyalogi.....	165
7.11 Gyalogi's work method as an editor, translator and disseminator.....	169
7.12 Csete's speech writing practice (rhetorical analysis).....	178
7.12.1 The genres of Csete's sermons.....	186
7.12.2 Gyalogi's remarks as a preaching theoretician.....	190
8. Conclusions.....	192
Bibliography.....	199
Examined source texts.....	199
Source texts.....	200
Literature used.....	207
Online sources.....	227
Appendix.....	229

Key concepts

jesuit spirituality, rhetorics and preaching; hagiography, cult of saints, network of saints; manuscript and print, speech draft and literature, originality, translation, transmission, synopsis of texts; topos, catholic (regional) sense of identity, notion of catholic state, country and nation, catholic historic perspective

Summary

The main objective of our thesis was to check, rectify and develop on literary history notes, and assessments on Csete István (1648–1718), as well as to answer the question whose texts we are reading in the preaching book (*Panegyrici sanctorum*), published in Hungarian language at Kosice in 1754: the Hungarian translations of Csete's manuscript or Gyalogi János's (1686–1761) own speeches.'

The hypothetic presumptions of my thesis were as follows: 1. the handwritten and printed speeches differ because Gyalogi adapted, developed, rewrote and supplemented Csete's speeches with his own, while the two writers and sets of texts remain separable. Through the manuscripts the role of Gyalogi as a translator, interpreter and transmitter is fully definable. 2. The Jesuits' rhetorics, spirituality, model of man and educational standards created the Jesuit preaching. 3. Besides working as a preacher Csete had a rich religious and secular activity. 4. In Csete's speeches royal representations, cult of saints, catholic religion and current politics interact. Csete's speeches enhanced the catholic sense of identity, the notion of religious state and nation; they are filled with regional (Transylvanian) references, and values of cultural and religious history. 5. In Csete's speeches historic perspectives of the Middle Ages intermingle and evolve into a mixture of literary and religious topoi of the baroque age. 6. Csete's activity as a speech writer is defined by the rhetorics of the ancient triad and the favourite rhetorics of the Jesuit education. His speeches are abundant in remarks on the theory of preaching and in spiritual, pedagogical, meditational and devotional elements, which outline his own theory and practice of speech writing.

The hypothetical presumptions of my thesis got verified, were developed and proved as it appears summed up in the ordering of the main chapters.

In accordance with the literature of specialty we can assert that Csete István was not a preaching theoretician. His manuscripts are all written in Latin, under note form and full of mistakes. Among the recurrent themes are the national cult of the Virgin Mary, royal virtues and

accepted social behavior. He is not a representative of nationalism of catholic origin, but his concepts and frame of thought are influenced by the ideas of Révai Péter, Werbőczy István, the Sylvester Bull, and the admonitions of King Saint Stephen.

The Csete biographies signed Gyalogi, the dating of the speeches, data from archives, historic records and memoirs shed light on Csete's activities other than a preacher's and rhetorist's. He was also a teacher, missionary, vicar, school master and inspector, merchant, abbot, confessor, traveler, politician, consultor, prior. He was a magistrate and historian of the College of Győr, a reviver of the Catholic Status, an influent Catholic of the Gubernium, who played an important role in unifying the Greek Orthodox and Catholic churches, who acted as an inquisitor among the Armenians. He resided in Transylvania from 1682 until the end of 1700. His manuscripts spanned 28 years (1680–1708).

Based on our research in rhetorics and the theory of preaching we can state that the Jesuit rhetorical innovations created the Jesuit preaching. The Jesuit rhetorical innovations are as follows: will manipulation, following Christ in deeds with saint Ignatius, associating *eloquentia* and *pietas*, *sapientia* and *religio* with Soarius, introducing the *eloquentia sacra*, genre definition of religious speeches with Granatensis; mystical perspective with Regius; associating rhetorics and ethics with Aquaviva, the occurrence of *fructus animarum*, the book of virtues, with Pázmány, the usefulness of speeches as a requirement, highlighting the meritorious power of good deeds, education for active devoutness with Káldi; generation of repentance, development of the confessional sense of identity with Segneri; promoting the *movere* with Worpitz; creation of *eloquentia popularis* with Gyalogi; the creation of *didacticus*, *panegyricus* and *moralis* speeches with Kaprinai.

Jesuit preaching is characterized by conformation to the audience's level of understanding, avoidance of subtle topics, ethical orientation, development of a system of sins and virtues, education for active devoutness. Jesuit preaching aims at making God's words heard, passing on religious thesis, boosting religious life, offering spiritual guidance, ensuring spiritual benefits, winning souls over. Jesuit preaching consolidates the audience's longing for eternal life, induces abhorrence of sins, educates virtues, and correctly guides will. Jesuit preaching promotes the unity of *doctrina* and *adhortatio*, channeling the Jesuit spirituality, lifestyle and standards of behavior.

Csete's and Gyalogi's speeches about saints reshape the figure of the saint, since the cult of the Hungarian saints in the early modern age, the Percepts of the Holy Crown, the topoi of the baroque age were means of consolidating the catholic sense of identity. Both of them highlighted the cause-effect relationship between the attenuation of Mary's cult and foreign domination through connecting the topoi of the baroque age.

In the textual creation of catholic identity the Hungarian and the biblical saints form a network reflecting a religious national and identity approach. The central point of Gyalogi's network is the Virgin Mary (The Assumed Virgin). The Hungarian saints are connected through the cult of Mary, the territory of Hungary, and the fight against pagans. Through the saints he associates events of past and present history. The central point of Csete's network is King Saint Stephen. The saints are connected through the cult of Mary, the topoi (the topos of Christ's soldier and Christ's servant), the relics, the association of secular and clerical offices (*rex-confessor*), the network of virtues. Csete's network is improved by Gyalogi: he transfers the ideas, motives and mentality of the handwritten speeches meant for Saint Stephen's Day into the collection of his speeches meant for the Day of the Assumed Virgin.

In Csete's *panegyrics* examples taken from legends are cut short, reduced to head words, while the works of Bonfini and Melchior Inchofer become primary sources of reference. The borrowings and hints not elaborated on imply knowledge of primary sources (the legends proper). The hints and borrowings get enriched in meaning through biblical and world history mythicization. The stress shifts from biography to moral education and a network of virtues. Csete uses theology as a context for moral education and metaphorically brings together the highlighted virtues and saints. His panegyrics offer models of man and models of saints by applying the national descriptors of sainthood to Europe as well. In Csete's speeches the *exempla* are replaced by summaries, enumerations, accumulations; the speeches are a string of borrowed texts based on the Holy Bible and traditions where polemics is less important; where the *proposition* is divided in three or four; where he speaks as a member of the community using affects and aiming at rational explanations. Csete (as well as Gyalogi) wrote *sermo popularis*.

The rhetorics and theoretical points of the speeches are paired by Jesuit spirituality, devotedness, sense of order, promotion of the philosophy of action (personalized spiritual guidance, militancy, prayer, retreat, examination of conscience, *major dei gloria*, good deeds,

missionary spirit, and apostolate). The saints of Csete and Gyalogi channel the Jesuit spirituality, promote the ideal man and lifestyle.

Both the liturgical and popular cult of the country founder saint kings were an identity forming factor. In Csete's speeches the motif of St Stephen's offertory of the country, the topos of *Patrona Hungariae and Regnum Marianum* are highlighted. In his speeches Stephen emerges as the first Hungarian, Christian, Roman Catholic, apostolic and pontifical king, whose apostolic, angelic and pontifical crown (awarded by pope Sylvester) represents the policy of the Catholic Church, whose country is Mary's kingdom and legacy.

Mary's cult had an important role in shaping religious identity hallmarked by the names of Hungarian saints. According to Csete's speeches it is Stephen who named *The Assumed Virgin* the 15th August holiday dedicated to Mary; he made Mary the patron saint of Hungary; he placed under Mary's protection his people, country and crown, which in Hungarian history has the same relevance as Jesus's placing of his mother under the protection of apostle John, while on the cross.

Current national and historical approaches are closely entwined, since relation to the past and to history have always been an important ingredient to the sense of national identity. With Gyalogi the evocation of the past is embedded in social issues, formation of national consciousness and political struggles. It is meant to serve the nation since recalling the country's past glory and its heroes invigorates patriotic feelings.

In Csete's speeches historical events occur in compliance with godly plans; God intervenes with history; *providentia* is above *fatum*. Csete gets hold of and embraces the span of time between past and present; the contrast between glorious past and sinful present revives the topos of *querela Hungariae*. According to him the rulers of the past were holders of virtues and blessings and enjoyed wellbeing, but all is gone by now, in the present Hungarians have no more sanctity, the only solace being Emperor Leopold I, the savior. The main cause of present problems is the neglecting of Mary's cult, which became obvious through the lachrymation of Mary's picture. The othersource of bleak present issues is the friendly attitude towards the Turks and the Turkish domination. In the present God is the punisher (topos of *flagellum Dei*) and the Turks are the means of punishment (topos of *virga Dei*). The only way out is moral improvement, the revival of Mary's cult and achievement of Christian unity (*concordia Christiana*). Escape is possible because the Hungarians are God's chosen people.

Transylvania's mentality and national approach was shaped by the alternation of Catholic and Protestant rules, by successive Turkish and Habsburg domination, religion and diets granting religious freedom, the activities of Jesuit and Protestant preachers, cohabitation of different nations, the courts, interests and religions of great nobiliary families. Transylvania was a region where the national approach was determined by several nations, various privileges and different religions. Transylvania's national approach was chiefly modeled by the unsuccessful campaign of 1657 against Poland, the losing of Varad to the Turks (1660) and its liberation (1692), which are all central themes in both Csete's and Gyalogi's speeches

Emperor Leopold I, as the rightful descendent of the Arpad dynasty, entered the Jesuit sermon literature and Csete's speeches. The association of Leopold with Hungarian saints is due to four reasons: the influence of Jesuit poetry, *ars poetica*, and heroic epic; the interaction of literature and historiography (the Melchior-Inchofer narrative); the influence of didactic Jesuit historical plays, tragic heroes and drama poetics; the spread of *royal mirrors* (descriptions of the ideal ruler) in the 16th century.

While working, it became obvious that - except for the IVth and Vth volumes of the Latin manuscript- the notes contain only outlines of the speeches, marking their topics and defining their rhetorical form and style. Based on the drafts Gyalogi searched for similar writings, supplemented the texts and created a conception for the volume before being printed. In the volume the speeches written by Csete and Gyalogi symbiotically merge in a synopsis. In the Latin (*Sacri sermones*) and Hungarian publications Gyalogi revised, completed, rewrote Csete's drafts and enriched them with creations of his own. The drafts were worked into text form and rhetorically improved for the sake of readability and use for literary purposes. Gyalogi organized the manuscripts taken over into a historical-liturgical-philosophical tract.

The manuscripts of Csete are outlines, drafts of speeches while Gyalogi's published version was meant for reading. The text uttered and printed, as well as the text jotted down, uttered and later revised and published kept changing all the time. Csete wrote in Latin, preached in Hungarian, but the written and printed sermons were not spoken exactly in the same way, since the sermon uttered was usually an improvisation, the embellishment and rhetorical improvement occurred upon publishing. That is how the image and work of Gyalogi dealing with the manuscripts became one with that of Csete Istvan. The merging of the two names and sets of

texts can be put down to Gyalogi's activity as an editor, reviser, translator and publisher and to careless data handling.

Even if Gyalogi's own sermons do not significantly differ from the adaptations in length, editing, style, structure and use of quoted material, the Hungarian version cannot be considered a mere translation, but a thoroughly revised and re-edited text. In most cases Gyalogi alters the structure of the manuscripts, inserts more biblical quotations, strikes a more passionate tone and stresses national features more extensively. He keeps the train of thought of the manuscripts, borrows chunks of text from them, works them into his own speeches, but in a synthetic way, with the initial order altered and amended with his personal interpretation. Gyalogi is a rephraser of the manuscripts. During translation he transposes, interprets and adapts. He does not use word for word translation, but uses periphrases and translates freely. He becomes a co-writer, creates a new text from the freely cut and pasted handwritten chunks of text.

Gyalogi usually does not change the name and periscope of the holiday, and the place and time of utterance. But his speech hinges on a different periscope, that is how the introductory explanatory extract and adaptation to specific holidays of the Hungarian version differ from the manuscript, being kept only the Hungarian references of the holiday. The summary of Gyalogi's speech often borrows the *propositio* in the contents of the manuscript and translates it exactly. The introduction of the manuscript, its *propositio* and its first paragraph are merged, simplified and only the core of the sermon is kept while the borrowed parts are expanded. He keeps to the manuscript's train of thoughts but completely changes the biblical arguments and references leaving out reference quotes. In the *peroratio* Gyalogi refers back to the key concept of the *exordium*, so providing his speeches with a frame structure. Under the dating of an existing handwritten sermon he publishes another handwritten speech or works together three handwritten speeches on similar topics into a single printed version, revised and provided with his own interpretation including a few ideas nowhere to be found in the original manuscripts. Gyalogi translocates a current approach, form or draft from the manuscript and shapes it into a speech completely of his own except for the dating and form. The handwritten and translated sermons are absolutely identical, but some parts are interchanged. The affects and invocations are translated exactly. The marginalia of *In vita* are developed on, the main points and the book of virtues are extensively illustrated through the lives of saints. Gyalogi had in mind a book structure that is why motives and sequences of his speeches resurface in more than one sermon.

The fact that there are few speeches among Csete's and Gyalogi's texts which show identical paragraphs, is in my opinion an argument for a presumable continuity from Csete to Gyalogi, from master to disciple, from manuscript to the printed text, which is more than a simple case of translation, publishing, transmission, analysis or interpretation.

If we look at the structure of the *Panegyrici sanctorum* we realize that it is at the beginning of the volume that we can find most speeches that show similarities, synopses with Csete's handwritten texts. Based on the presumed continuity, in my opinion, there are two main causes to it. On the one hand this disposition of most similar text at the beginning of the volumes aims at making it believable that the texts in the publication are indeed based on manuscripts and adapted by the publisher. On the other hand it is grounds for an ideatic, stylistic and rhetorical continuity between the two writers. In conclusion the similar, synoptic speeches are meant to bridge the gap in time between Csete and Gyalogi, manuscript and printed text.

Our research has not ended with the compilation of the thesis as we are planning further research. Since the notes on the theory of preaching has not been mapped and gathered yet, we intend to follow on. We would like to go through Csete's posts and discover further manuscripts and biographic data. Csete was a poetry teacher and a poet himself, which is why we would like to focus on his poetry as well. We hope to discover funeral speeches of him later on, which would give the final touch to our the chapter on regional (Transylvanian) national approach.

After the envisaged amendments we would like to write a Csete monograph, which is an extremely rewarding task since such a work is never finished.

Bibliography

Examined source texts

CSETE István

Kéziratos prédikációi hat kötetben. Jelzetük: Mss C. 141–146.

[CSETE István–GYALOGI János]

Panegyrici sanctorum Patronorum Regni Hungariae, Tudni-illik, Nagy Aszszonyról, Magyar Szentekről, Es az Országhoz tartozandó kivált-képpen-való Innepekre Jeles Prédikatiók. A' kiket találtunk a' Jesus Társaságából-való néhai P. Csete István munkáiban. A' kinek hólta után hagyott deák Irásit üszögéből ki-veregetvén, sokat pótolván-is; ezt a' munkát, az Ur Istennek (ki az ő Szenteiben tiszteltetik) dütsőségének terjedésére; ős elejink distiretes és Szent nyomdokainak követésére; Nemzetünk megmaradására, s' konkolyok előtt plántáltatott Igasságnak tovább-való gyarapodására; Haza nyelvén ki-botsátotta most maga-is már el-öregedvén; azon Társaságból-való P. Gyalogi János. Karsán, 1754-dik Esztendőben.

[CSETE István–GYALOGI János]

Reverendi Patris Stephani Csete e S. J. per Hungariam et Transylvaniam habiti ad populum Sacri sermones. Quod ex posthumis authoris ejusdem lucubrationibus excussit, apparavit, et desideriiis atque munificentia inclyti Status Catholici Transylvaniae, anno post authoris e Dacia reditum quinquagesimo: in salutem animarum edidit; P. Joannes Gyalogi, ex eadem Societate Jesu, I–II, Claudiopoli, Typis Academicis Societatis Jesu, 1750–1751.

GYALOGI János

Per Inclytam R. H. Coronam, ad novellos Domini Verbi Praedicatores, De Eloquentia sacra, ex Verbo Dei docendo, delectando, movendo: operante salutem in medio terrae praeliminare = CSETE István–GYALOGI János, Reverendi Patris Stephani Csete e S. J. per Hungariam et Transylvaniam habiti ad populum Sacri sermones..., I, Claudiopoli, Typ. Acad. S. J., 1750. 11–39.

GYALOGI János

Qui vir fuerit R. P. Sigismundus Vizkeleti? = CSETE István–GYALOGI János, Reverendi Patris Stephani Csete e S. J. per Hungariam et Transylvaniam habiti ad populum Sacri sermones..., I, Claudiopoli, Typ. Acad. S. J., 1750. 1–11.

GYALOGI János

Vizkeleti [Csete István aliae Vizkeleti Sigismund jezsuita]. Megjelent először 1750-ben. Jelzete: Ms. C. 531.

Source texts

A' Kolosvári könyvező Szűznek historiája Irattatott az ott lévő JÉZUS Társaságbéli Szerzetesek által. Most pedig Azon szentséges Szűz tiszteletinek gyarapodására, és Ájtatosinak lelki vigasztalásokra megszorítottván újra Nyomtattatott, Kolozsvár, 1819. 14–37.

Acta Generalia, no. 45. Magyar Országos Levéltár, Erdélyi Kancelláriai Levéltár, 1713.

Kemény Simonné Perényi Kata halotti dicsérete. Néhai Méltóságos és Nagyságos Kemény Simon ő Nagysága özvegyének Méltóságos és Nagyságos Prinyi Kata aszszonynak ő Nagyságának Halotti dicséretére. Közli BALLÓ István, Erdélyi Múzeum, 1899/2. 104–107.

Kolosvári könyvező Szűznek Historiája. Irattatott az ott lévő JESUS Társasága-béli Szerzetesek által, Kolozsvár, 1770.

- Sacrosanctum Concilium Tridentinum*, Patavii, 1758.
- Szent László király legendája = BÍRÓ Bertalan (ford., összeáll., bev.), *Magyar legendák és geszták*, Argumentum, Bp., 1997. 113–119.
- APOR Péter
1982 *Metamorphosis Transylvaniae = Magyar emlékirók 16–18. század*, vál., szöveggyond., jegyz. BITSKEY István, Bp. 651–657.
- BÁLINT József (szerk.)
1990 *Szakáll Ferenc történeti feljegyzései (1698–1718) = Kolozsvári emlékirók 1603–1720*, bev., Bukarest, Kriterion Könyvkiadó. 271–299.
- BARANYI Pál
1694/2005 *Halotti beszéd Kemény Simonné Perényi Kata felett = Régi magyar prédikációk*, szerk. SZELESTEI N. László, Bp., SZIT. 29–47.
1899 *Kemény Simonné Perényi Kata halotti dicsérete. Néhai Méltóságos és Nagyságos Kemény Simon ő Nagysága özvegyének Méltóságos és Nagyságos Prinyi Kata aszszonynak ő Nagyságának Halotti dicséretére*. Közli BALLÓ István, Erdélyi Múzeum, 1899/2. 104–107.
1712/1719 *Imago Vitae, et Mortis. Az Etetnek és Halálnak Képe, avagy Halotti predikációk...*, Nyomtatott; Nagy-Szombatban, A' Jésus Társasága Académiájának bötüivel Geich János által. M.D.CC.XII. (illetve M.DCC.IX.) Esztendőben.
- BÁTHORI Mihály,
1664 *Hangos trombita... Olyan prédikációk melyekben Magyarország és Erdély romlásának okait a szászmegyesi gyűlésben az ország három nemzetből való fő rendei előtt közönséges helyen prédikáltatott és kijelentetett az akkori méltóságos választott fejedelemnek udvari prédikátora...*, Debrecen. RMNy IV. 3141.
- BECKER, Georgius
1658 *Orator Extemporaneus; Seu Artis Oratoriae Breviarium bipartitum: Cujus Pars prior praecepta continet generalia, posterior proxim in specie ostendit*, Varadini. RMK II. 866.
- BEKE Antal
1871 *Index manuscritorum Bibliothecae Batthyanae Dioecesis Transsylvaniensis*, K. Fehérvár, Püspöki ny.
- BENKŐ, Josepho
1833 *Transsilvania sive Magnus Transsilvaniae Principatus olim Dacia Mediterranae dictus orbi nondum satis cognitus*, Claudiopoli, Typis Lycei Regii
- BODIN, Jean,
1591 *Methodus ad facilem historiarum cognitionem*, Lyon
- CSÁKI István
1992 *Politica philosophiai Okoskodás-szerint való rendes élet példája*, s. a. r., bev., jegyz. HARGITTAY Emil, Bp., Argumentum Kiadó
- CSEREI Mihály
1983 *Erdély históriája (1661–1711)*, Európa Könyvkiadó, Bp.
1697 *Égről le-esett nagy csillag*, Nagyszombat. RMK I. 1514.
- CSÚZY Zsigmond
1724 *Lelki éhséget enyhétő evangéliomi kölcsönözött három kenyér. Az-az Advent első Vasárnap-tól-fogva, Húsvét-után-valo első Vasárnap-ig szolgáló hármias Prédikációk-ra*

rendeltetett Isten Igéje... Nyomtattatott Posonban Royer János Pál, által 1724-dik esztendőben.

ILLYÉS András

1682 *Keresztényi életnek példája avagy tüköre, az-az a' szentek élete...*, Nagyszombatban... M.DC.LXXXII. Esztendőben. RMK I, 1291.

1688 *A keresztényi jóságos-cselekedeteknek es a tekelletességnek gyakorlatossága... Első Része. Különb féle ezközökről, mellyekkel a jóságos-cselekedeteket és a tökéletességet meg nyerheti*, Nagyszombat. RMK I. 1370.

1691 *Megrövidített Ige, I.*, Nagyszombat. RMK I. 1415.

1701 *Keresztényi Jóságos-cselekedeteknek, és Tekélletességnek. Gyakorlatossága... Második Része. Némely Jóságos-cselekedeteknek Gyakorlatosságáról, mellyek tartozandók mind azokhoz, kik vallást téznek Istennek szolgálni*, Nagyszombat. RMK I. 1370.

ILLYÉS István

1708 *Sertum Sanctorum. A' dicsöült szentek dicsiretinek jó illatú virágiból kötött koszorú*, I–II., Nagyszombat. RMK I. 1755.

2005a *Szent István király napján második prédikáció* = SZELESTEI N. László, *Régi magyar prédikációk, 16–18. század: Egyetemi szöveggyűjtemény*, Bp., SZIT. 150–154.

2005b *Szent László király napján második prédikáció* = *Régi magyar prédikációk*, szerk. SZELESTEI N. László, Bp., SZIT. 146–150.

JORDÁNSZKY Elek

1988 *Magyar országban, 's ahoz tartozó Részekben lévő... Mária kegyelem' Képeinek rövid leírása*, kiad. TÜSKÉS Gábor–KNAPP Éva, Bp., Akadémiai Kiadó. 132–136.

KÁLDI György

1631 *Elöl-járó Beszéd, az Keresztényen Olvasohoz, vkinek a' Mindenható Istentől, az Ő Szent Fianak, az Eüdvözítő Kristus Jesusnak érdemeiért, a' Szent Lélek-által minden áldásokat kíván, és Irásának Okait adgya* = UŐ, *Az vasarnapokra valo predikatzionioknak elso resze advent elso vasarnapiatol-fogva a Sz. Háromság vasárnapjáig*, Pozsony

KAPRINAI, Stephani

1758 *Institutio Eloquentiae Sacrae Generatim. Usui Titonum. Ex Veterum, Ac Recentiorum Praeceptionibus Concinnata*, Cassovia

1763 *Institutio Eloquentiae Sacrae Speciatim. Usui Tironum ex veterum, ac recentiorum paeceptionibus concinnata*, Cassovia

KATONA István

1779–82 *Historia critica regnum Hungariae stirpis Arpadianae*, I–VII., Pest

1788 *Szent István magyarok első királya dicsérete, melyet készített és élő nyelvel hirdetett...*, Bécs

1809 *Historia critica regum Hungariae*, 39. vol., Buda

KISS Imre

2005 *Halotti beszéd Báthori Zsófia felett* = *Régi magyar prédikációk*, szerk. SZELESTEI N. László, Bp., SZIT. 225–232.

KULCSÁR Péter (ford., bev.)

1982 *Baranyai Decsi János magyar históriája*, Bp., Helikon

LANDOVICS István

1689 *Novus Succursvs, az az Uj Segétség*, Nagyszombat. RMK I. 1380.

LE JAY, Gabriele Francisco

- 1747 *Bibliotheca rhetorum, praecepta et exempla complectens, quae ad oratoriam facultatem pertinent, discipulis pariter ac magistris perutilis*, Venetiis
- LOYOLAI Szent Ignác
1986 *Lelkigyakorlatos könyve*, bev. SZABÓ Ferenc, kom. HEVENESI János, Bp., SZIT
- LUKÁCS, Ladislaus
1987 *Catalogus generalis seu Nomenclator biographicus personarum Provinciae Austriae Societatis Iesu (1551–1773)*, I., Romae, Institutum Historicum S. I.
- MASENIO, Jacobo
1654 *Palaestra eloquentiae ligatae, pars altera, quae Poesin Elegiacam, Heroicam, Lyricam cum plerorvmque poematum et descriptionum, tam naturalium, quam moralium exemplis complectitur*, Coloniae Agrippinae
1660 *Ars nova argutiarum eruditae et honestae recreationis, in duas partes divisa, prima est Epigrammatum, altera Inscriptionum argutarum*, Coloniae Agrippinae
- PÁZMÁNY Péter
1903 *A Keresztyén Olvasókhöz = UŐ, A római anyaszentegyház szokásából, minden vasár-napokra és egy-nehány innepekre rendelt evangeliomokról predikációk, mellye-ket élő nyelvének tanítása után írásban foglalt Cardinal Pázmány Péter, s. a. r. KANYURSZKY György, Bp., 1903. XXI–XXIX.*
1906a *Szent Márton napján predikáció: A keresztyén vitézek kötelességéről = UŐ, A római anyaszentegyház szokásából, minden vasár-napokra és egy-nehány innepekre rendelt evangeliomokról predikációk, mellye-ket élő nyelvének tanítása után írásban foglalt Cardinal Pázmány Péter, s. a. r. KANYURSZKY György, Bp. 679–693.*
1906a *Bóldog Aszszony méltóságáról és tiszta fogantatásáról = UŐ, A római anyaszentegyház szokásából, minden vasár-napokra és egy-nehány innepekre rendelt evangeliomokról predikációk, mellye-ket élő nyelvének tanítása után írásban foglalt Cardinal Pázmány Péter, s. a. r. KANYURSZKY György, Bp. 780–800.*
- POMAEUS, Franciscus
1664 *Candidatus rhetoricae, seu Aptonii progymnasmata, in optimam formam usumque redacta*, Monachii
1698 *Novis candidatus rhetoricae, Tyrnaviae*. RMK II. 1939a.
- PÓSAHÁZI János
1674 *Oratio De Fatalium rerum Humanarum vicissitudine dicta occasione Funeris Spectabilis ac Magnifici D. D. Stephani Bocskai Incltyti Comitatus Zempleniensis Comititis Supremi, Patriae Patris desideratissimi, nec non pro Avita ejusdem libertate in Exilio apud Transylvanos denati... Sub indulgentissima Illustrissimi Principis Transylvaniae, unci fere hâc tempestate afflictorum Praesidii, tutelâ, peregrinationis & exilii molestiam tollerante*. Colosvaratt
2005 *Prédikáció Gyulafehérvárott a fejedelem előtt 1672-ben = Régi magyar prédikációk*, szerk. SZELESTEI N. László, Bp., SZIT. 328–334.
- PRAZNOVSZKY Mihály (szerk.)
1995 *A szécsényi országgyűlés 1705-ben. Csécsi János naplója Kazinczy Ferenc hites másolatában, a magyar fordítással, továbbá az országgyűlés dokumentumaival, valamint R. Várkonyi Ágnes tanulmányával*, Szécsény
- REGIUS, Carolus

- 1982 *Keresztény szónok = Retorikák a barokk korból*, szerk., BITSKEY István, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 157–204.
- RÉPSZELI László
1731 *Hunnias, sive hunnorum e Scythia asiatica egressus, honoribus...*, Tyrnaviae
- RÉVAI Péter
2000 *A Szent Korona eredete*, Bp. (KULCSÁR Péter ford.)
- RUMY Károly György (szerk., kiad.)
1816, *Monumenta hungarica, az az Magyar emlékezetes irások*, II., Pest. 270–318.
- SEGNERI, Pauli
1707 *Trivium Sacrum Animarum Ductoribus propositum*, Tyrnaviae. RMK II. 2302.
- SOARIUS, Cyprianus
1670 *De Arte Rhetorica. Libri Tres. Ex Aristotele, Cicerone et Quintiliano praecipue depromti. Cum Tabula Ludovici Carbonis. In usum Gymnasiorum ejusdem societatis*. Tyrnaviae, Typis Academicis, exprim: Matthaeus Byller. RMNy IV. 3671.
1675 *Tabulae Rhetoricae. Sive Totius Artis Rhetoricae Absolutissimum Compendium, a LVDIVICO CARBONE a COSTACIARIO, Sacrae Theologiae in Almo Gymnasio Perusino olim publico Professore, singulari judicio, et industria selectum. In gratiam studiosae Juventutis*. Leutschoviae. Typis Samvelis Brewer. RMK II. 1363.
1709 *Manuductio Ad Eloquentiam Seu Via Facilis Ad Assequendam Juxta Praecepta SOARIJ, Artem Rhetoricam Ex Classicis Authoribus Desumpta Et Ad Usus Eorum, Qui Oratoriam hanc Scientiam, seu profanam; seu sacram profitentur accommodata. Nuper Utini in Lucem Edita. Nunc vero Recusa*. Tyrnaviae, Typis Academicis. RMK II. 2377.
1728 *Clara, et praeclara methodus parandae eloquentia secundum doctrinam, et praecepta C. S.-ii, ad captum et praxim faciliorem accomodata a P. Georgio Worpitz; nunc ab eodem revisa, ab erroribus expurgata, et aucta per rhetoricam ecclesiasticam, seu methodum concionandi: non minus in usum candidatorum eloquentiae, quam in gratiam eorum, qui pro formandis concionibus facilem dilatandi modum desiderant. Editio prima in Hungaria*. Tyrnaviae, Typis academicis per Frid. Gall.
1982 *Három könyv a retorika művészetéről = Retorikák a barokk korból*, szerk., BITSKEY István, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 13–105.
- STÖGER, Joannes Nep.
1855 *Scriptores Provinciae Austriacae Societatis Iesu*, Viennae, Typ. Congr. Mechitharisticae
- SZABÓ István
1746 *Három esztendőre-való vasárnapi prédikációk, mellyeket valaha élő nyelven mondott, most pedig Istennek nagyobb dicsőségére, a' romai anyaszentegyháznak gyarapodására, a' magyar lelki pásztoroknak valamennyi segítsegekre, a keresztyén hiveknek üdvösséges hasznokra és vigasztalásokra...*, Nagyszombat
- SZÁSZ, Carolus
1833 *Sylloge tractatum aliorumque auctorum publicorum historiam et argumenta b. diplomatis Leopoldini, resolutionis idem quae Alvincziana vocatur, illustrantium*, Claudiopoli. 163–247.
- SZATHMÁRI Lázár Miklós,
1646 *Temetési Pompa, Melly a Tekitetes és Nagyságos Néhai Groff Iktari Bethlen Péter, Hunyad és Máramaros Vármegyének örökös Fő Ispánnyanak, 1646 esztendőben*, Kis-

Aszszony havának harmadik napján, Bánban meg-hidegedett testének Liszka-falváról Nyír-bátorban, temetésének helyére való meg-indításától fogva, az földben el-takarittatasáig celebráltatott, Varadon, Nyomtattatott Szenei Kertész Abraham által. M.DC.XLVI. esztendőben. RMK I 787.

SZENTIVÁNYI Róbert

1958 *Catalogus concinnus librorum manuscriptorum Bibliothecae Batthyányanae*, Szeged, Hungaria

SZILÁGYI Sándor (kiad.)

1876 *Szamosközy István történeti maradványai*, Pest, Akadémia

TARNÓCZY István

1662 *Oratio in funere excellentissimi comitis ac Domini, Domini Georgii Drugeth de Homonna*, Kassa. RMNy IV. 3035.

1680 *Idea coronata sive vita S. Stephani*, Bécs. RMK III. 3036.

VERESTÓI György

2005 *Halotti oráció Borberekéi Alvintzi Kriszina felett = Régi magyar prédikációk*, szerk. SZELESTEI N. László, Bp., SZIT. 429–439.

VOELLUS, Johannes

1982 *A szónoklás általános elmélete = Retorikák a barokk korból*, szerk., BITSKEY István, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó

WORPITZ, Georgius

1718 *Manuale Rhetorum. Seu Quaestiones In Rhetoricam Reverendi Patris CYPRIANI SOARIJ e Societate Jesu, Quarum resolutione, Obscura dilucidantur, et dubia discutiuntur, ad pleniorum Eloquentiae Candidatorum intelligentiam. A GEORGIO WORPITZ Ejusdem Soc. Sacerdote. Cum facultate superiorum. Cassoviae, Typis Academicis*

Literature used

A trencseni jezsuita noviciatus anyakönyve 1655–1722, Jezsuita történeti évkönyv, 1942.

Historisches Wörterbuch der Rhetorik, III., Hrsg. von Gert UEDING, Tübingen, Niemeyer, 1996.

Sanctus Ladislavs Rex: Kalendárium Varadinum 1192–1992, Nagyvárad, Literatus, 1992.

ÁCS Tibor

1998 *A keresztény erények Szent Gellért szerint = Szent Gellért vértanúságának 950. évfordulóján*, szerk. DÖBÖR András, JANCSÁK Csaba, KISS Gábor Ferenc, Szeged. 139–147.

ALSZEGHY Zsolt

1940 *A jezsuiták a magyar irodalomban = A négyszázéves Jézustársaság*, összeáll. Bangha Béla, Pázmány Péter Irodalmi Társaság, Bp. 282–297.

BAKK Miklós

2007 *Nemzet – határteremtés és modernitás = Nemzetfogalmak és etnopolitikai modellek Kelet-Közép-Európában*, szerk. SZARKA László, VIZI Balázs, MAJTÉNYI Balázs, KÁNTOR Zoltán, Bp., Gondolat. 55–70.

BALLA Antal

1942 *Magyarország története*, Bp.

BÁN Imre

1971 *Irodalomelméleti kézikönyvek Magyarországon a XVI–XVIII. században*, Bp., Akadémiai Kiadó

- BANGHA Béla
1940 *A Jézustársaság az Egyház újkori fejlődésében* = UŐ, *A négyszázéves Jézustársaság*, Bp. 17–40.
- BÁRCZI Ildikó
2007 *Ars compilandi: A késő középkori prédikációs segédkönyvek forráshasználata*, Bp., Universitas Könyvkiadó
- BARNA Gábor
2001 *A szentek tisztelete = A szenttisztelet: történeti rétegei és formái Magyarországon és Közép-Európában. A magyar szentek tisztelete*, szerk. BARNA Gábor, Szeged, Kairosz Kiadó. 11–17.
- BARTÓK István
1988 *„Sokkal magyarabbul szólhatnánk és írhatnánk”*: Irodalmi gondolkodás Magyarországon 1630–1700 között, Bp. Akadémiai Kiadó–Universitas Kiadó
- BAUER, Barbara
1986 *Jesuitische „ars rhetorica” im Zeitalter der Glaubenskämpfe*, Frankfurt am Main
- BENE Sándor
1999 *Theatrum politicum: Nyilvánosság, közvélemény és irodalom a kora újkorban*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó
2001 *A politikai nyilvánosság modelljei és a politikai diskurzus típusai a kora újkori Magyarországon (Javaslat egy kutatási programra)*, Bp.
2006a *A Szilveszter-bulla nyomában = „Hol vagy István király”*: A Szent István-hagyomány évszázadai, szerk. BENE Sándor, Bp., Gondolat Kiadó. 89–125.
2006b *A történelem mint hasonlat. A nemzeti nagyelbeszélés műfajváltása*, Napút 8(2006)/3.
2006c *Hol vagy, István király? (Bevezetés) = „Hol vagy István király?”*: A Szent István-hagyomány évszázadai, szerk. BENE Sándor, Bp., Gondolat Kiadó. 7–12.
- BERÉNYI Szilárd
1942 *A katolikus autonómia és az egyházközségek*, Bp.
- BIKFALVI Géza
2007 *Eszmei örökös, szellemi utód*, Szegedi Egyetem, 2007/7.
- BÍRÓ Vencel
1925a *A katolikus restauráció kora. (III. Károly, Mária Terézia, II. József.) = Az erdélyi katolicizmus múltja és jelene*, I., Dicsőszentmárton, Erzsébet Könyvnyomda Részvénytársaság. 104–125.
1925c *Az impériumváltás kora (1690–1716) = Az erdélyi katolicizmus múltja és jelene*, I., Dicsőszentmárton, Erzsébet Könyvnyomda Részvénytársaság. 104–125.
1930a *Gróf Apor István naplója bécsi útjáról*, Erdélyi Múzeum, 1930/4–6. 139–154.
1930b *Püspök jelölés az erdélyi római katolikus egyházmegyében*, Erdélyi Múzeum, 1930/7-9. 231–257.
1935 *Altorjai gróf Apor István és kora*, Kolozsvár, Erdélyi Katolikus Akadémia
- BÍRÓ Vencel, BOROS Fortunát
1941 *Erdélyi katolikus nagyok*, Kolozsvár, Szent Bonaventura ny.
- BISZTRAY Gyula
1941 *Az erdélyi tudományosság és a M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem története = Erdély magyar egyeteme az erdélyi egyetemi gondolat és a M. Kir. Ferenc József*

Tudományegyetem története, szerk. BISZTRAY Gyula, SZABÓ T. Attila, TAMÁS Lajos, Kolozsvár. 23–138.

BITSKEY István

1979 *Humanista erudíció és barokk világkép: Pázmány Péter prédikációi*, Bp., Akadémiai Kiadó

1982 *Retorikák a barokk kori Magyarországon = Retorikák a barokk korból*, szerk., UŐ, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 243–273.

1998 *Retorika és etika Pázmány Péter Prédikációiban*, ItK, 1998/5-6. 687–696.

1999a „*Én mast szóllok csak vitézlő dolgokról*” (*A nemzeti sors toposzai Tinódi históriás énekeiben*) = UŐ, *Virtus és religió*, Miskolc. 87–101.

1999b *A vitézség eszményének változatai a régi magyar irodalomban* = UŐ, *Virtus és religió: Tanulmányok a régi magyar irodalmi műveltségről*, Miskolc. 114–133.

1999c *Pázmány Kalauzának ókeresztény forrásairól* = UŐ, *Virtus és religió*, Miskolc. 163–172.

2005 *Képtisztelet vagy bálványozás? Pázmány hitvitái a szentek tiszteletéről = „Tenger az igaz hitrül való egyenetlenségek eláradott özöne”: Tanulmányok a 16–19. századi hitvitáinkról*, szerk. HELTAI János, TASI Réka, Miskolc. 67–78.

2006a *A nemzetsors toposzai a kora újkori magyar irodalomban* = UŐ, *Mars és Pallas között. Múltszemlélet és sorsértelmezés a régi magyarországi irodalomban*, Debrecen. 37–61.

2006b *Militia et littera (A magyarságkép változatai a kora újkori Európában)* = BITSKEY István, *Mars és Pallas között. Múltszemlélet és sorsértelmezés a régi magyarországi irodalomban*, Debrecen, 2006. 141–157.

2006c *Virtus és poézis (Önszemlélet és nemzettudat Zrínyi Miklós műveiben)* = UŐ, *Mars és Pallas között. Múltszemlélet és sorsértelmezés a régi magyarországi irodalomban*, Debrecen. 203–239.

2007 *Az identitástudat formái a kora újkori Kárpát-medencében = Humanizmus, religio, identitástudat. Tanulmányok a kora újkori Magyarország művelődéstörténetéről*, szerk. BITSKEY István–IMRE László, Debrecen. 10–24.

2009 „*Erkölcsöknek tündöklő gyöngyszeme*” (*Szent Erzsébet a kora újkor magyar irodalmában*) = *Árpád-házi Szent Erzsébet: Magyar-német kultúrkapcsolatok Közép-Európában*, szerk. GÁBOR Csilla–KNECHT Tamás–TAR Gabriella-Nóra, Kolozsvár, Verbum. 9–18.

BOLLÓK János

1986 *Szent Imre alakja középkori Krónikáinkban* = FÜGEDI Erik, *Művelődéstörténeti tanulmányok a magyar középkorról*, Gondolat, Bp. 61–76.

1994 *Ladislaus: Egy középkori etimológia és tanulságai = Scripta manent. Ünnepi tanulmányok a 60. életévét betöltött Gerics József professzor tiszteletére*, szerk. DRASKÓCZY István, Bp. 63–73.

BOTIZA, Ioan-Vasile

1994 *Műfordítás vagy (el)fordított mű?*, Keresztény Szó, 1994/12. 15–17.

1997 *Az erdélyi görög katolikus egyház létrejötte*, Keresztény Szó, 1997/2. 27–28.

BRADÁCS Gábor

2009 *Der heilige Emerich von Ungarn und die heilige Elisabeth von Thüringen in der deutschen Gechichtsschreibung der mittellalters (11-15. Jh.) = Classica. Medievalia.*

- Neolatina. III.*, szerk. HAVAS Ladislaus, TAKÁCS Ladislaus, TEGYEY Emericus, Debrecen–Bp. 147–165.
- BURKE, Peter
2001 *A történelem mint társadalmi emlékezet*, Regio – Kisebbség, politika, társadalom, 2001/1. 3–18.
- CULLMANN, Oscar
1965 *Heil als Geschichte*, Tübingen, Mohr
- CZINTOS Emese
1998 *Az Érdy-kódex olvasatlehetőségei: Műfaj és retorika*, Kolozsvár (szakdolgozat, kézirat, szakirányító GÁBOR Csilla, Kolozsvári Egyetemi Könyvtár, jelzet: D629)
- CSORBA Dávid
2003 *Az 1657-es év mint a nemzeti történelemszemlélet egyik irodalmi toposza = Retorika, interpretáció, szövegértés a régi magyar irodalomban*, szerk. BITSKEY István–IMRE Mihály, Debrecen. 132–155.
2008 *A puritán formakincs mítosza: a keserű-édes kifejezés = Medgyesi Pál redivivus: Tanulmányok a 17. századi puritanizmusról*, szerk. FAZAKAS Gergely Tamás–GYŐRI L. János, Debrecen, DEENK. 32–45.
- D. TÓTH Judit
2007 *Retorikai elemek és hagiográfiai toposzok Szent Jeromos Vita Hilarionisában = UŐ, Folyamatos vég: Tanulmányok és recenziók az apokaliptika és a szentek irodalmáról*, Nyíregyháza, Kairosz Kiadó. 103–143.
- DALMASES, Candido de
1995 *Loyolai Szent Ignác*, Bp., Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya
- DARLAP, Adolf
1962 *Geschichtlichkeit* = FRIES, Heinrich (hrsg.), *Handbuch theologischer Grundbegriffe*, München, Kösel. I.
1965 *Fundamentale Theologie der Heilsgeschichte* = FEINER, Johannes–LÖHRER, Magnus (hrsg.), *Mysterium salutis I.*, Benziger
- DENZINGER, Heinrich–HÜNERMANN, Peter
2004 *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Bp., SZIT
- DÉR Terézia
2009 *Prinz Emerich, der Hoffnungsträger seine Vaters = Classica. Medievalia. Neolatina. III.*, szerk. HAVAS Ladislaus, TAKÁCS Ladislaus, TEGYEY Emericus, Debrecen–Bp. 179–189.
- ECO, Umberto
1981 *A Superman-mítosz (Il Mito Di Superman) = Kommunikációelméleti szöveggyűjtemény, 4. rész. Tömegkultúra jegyzet*, BALOGH Gyöngyi, Bp., Tankönyvkiadó. 193–195. 223–264.
- EGEDY Gergely
2007 *Gondolatok a nemzetről. A politikai és a kulturális megközelítés = Nemzetfogalmak és etnopolitikai modellek Kelet-Közép-Európában*, szerk. SZARKA László; VIZI Balázs; MAJTÉNYI Balázs; KÁNTOR Zoltán, Bp., Gondolat. 70–80.
- ELŐD István
1978 *Katolikus dogmatika*, Bp., SZIT
- ERDÉLYI Károly
1902 *Bzenszky Rudolf (1631–1715)*, Erdélyi Múzeum, 1902/4. 183–190.

- ESZE Tamás
1974 *Rákóczi „Responsio”-ja = Irodalom és felvilágosodás*, szerk. SZAUDER József–TARNAI Andor, Bp. 27–100.
- EYBL M., Franz
1982 *Gebrauchsfunktionen barocker Predigtliteratur: Studien zur katholischen Predigtsammlung am Beispiel lateinischer und deutscher Überetzungen des Pierre de Besse*, Wien, Wilhelm Braumüller. 21–85.
- FAZAKAS Gergely Tamás
2011 *Imádság és nemzettudat. Közösségértelmezések a 17. század második felének magyar református imádságoskönyveiben*, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó
- FERENCY Jakab–DANIELIK József
1856 *Magyar írók. Életrajz-gyűjtemény*, I., Pest, Szent István Társulat
- FORGÁCH Ferenc
1977 *Emlékirat Magyarország állapotáról Ferdinánd, János, Miksa királysága és II. János erdélyi fejedelemsége alatt* (ford. BORZSÁK István) = *Humanista történetírók*, szerk. KULCSÁR István, Bp.
- FORRAI Tamás Gergely
2006 *A Lelkigyakorlatok és az ignáci pedagógia kapcsolata = A magyar jezsuiták küldetése a kezdetektől napjainkig*, szerk. SZILÁGYI Csaba, Piliscsaba. 563–570.
- GÁBOR Csilla
2001 *Káldi György prédikációi. Források, teológia, retorika*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó
2005 *Szentelek történetei a XVII. század magyarországi katolikus prédikációirodalmában = A történetmondás rétegei a kora újkorban*, szerk. UŐ, Kolozsvár, Scientia Kiadó. 107–138.
2007a *Doctrine–Virtue–Memory: Seventeenth-century Hungarian devotional literature in European context*, Kolozsvár, Presa Universitară Clujeană
2007b *Változatok a sorsértelmezésre: Csete István prédikációi Mária országáról és annak történetéről = Humanizmus, religio, identitástudat*, szerk. BITSKEY István–IMRE László, Debrecen, Studia Litteraria. 227–242.
2009a *Csete István és Gyalogi János prédikációi Szent Erzsébetről: lelkeség és változó szentségi kritériumok = Árpád-házi Szent Erzsébet: Magyar–német kultúrkapcsolatok Közép-Európában*, szerk. GÁBOR Csilla–KNECHT Tamás–TAR Gabriella-Nóra, Kolozsvár, Verbum. 56–67.
2009b *Jezsuiták Erdélyben a kora újkorban = Ezeréves múltunk. Tanulmányok az Erdélyi Egyházmegye történelméről*, szerk. MARTON József–BODÓ Márta, Bp.–Kolozsvár, Szent István Társulat–Verbum. 36–50.
2009c *Mária könnye: „A’ Kolosvári Bóldog Aszszony síró képe”*, Keresztény Szó, 2009/ 9. 4–8.
- GÁL Ferenc
1963 *Idő az örökkévalóságban*, Bp., SZIT
- GÁL Kelemen
1935 *A Kolozsvári Unitárius Kollégium története (1568–1900)*, I., Kolozsvár. 148–164.
- GALAVICS Géza

- 2006 *A magyarországi jezsuiták és a barokk művészet – az identitás jelei = A magyar jezsuiták küldetése a kezdetektől napjainkig*, szerk. SZILÁGYI Csaba, Piliscsaba. 321–345.
- GENETTE, Gérard
1996 *Transztextualitás*, Helikon. 82–91.
- GEREBEN Ferenc
2001 *Az identitástudat és a vallásosság kapcsolata = GEREKEN Ferenc–TOMKA Miklós, Vallásosság és nemzettudat: Vizsgálódások Erdélyben*, Bp., Corvinus Kiadó. 53–107.
- GERGELY Sámuel (szerk.)
1907 *Gróf Széki Teleki család levéltára: Teleki Mihály levelezése III., 1664–1666.*, Bp., Athenaeum
- GUSZAROVA, Tatjana
2007 *Etnikai, politikai és vallási identitás egy 17. századi magyar jogász, Aszalay István eszmevilágában = Humanizmus, religio, identitástudat: Tanulmányok a kora újkori Magyarország művelődéstörténetéről*, szerk. BITSKEY István–IMRE László, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 114–126.
- GYÁRFÁS Elemér
1925 *Az erdélyi románok uniója 8 a román görög katolikus egyházi szervezet kifejlődése = Az erdélyi katolicizmus múltja és jelene*, I., Dicsőszentmárton, Erzsébet Könyvnyomda Részvénytársaság. 125–147.
- GYENIS András (szerk.)
1941 *100 jezsuita arcél*, 2. köt., Bp.
- GYŐRI L. János
2000 *Izrael és a magyar nép történetének párhuzama a XVI–XVII. századi prédikátori irodalomban = Egyház és művelődés. Fejezetek a reformátusság és a művelődés XVI–XVII. századi történetéből*, szerk. G. SZABÓ Botond, Debrecen. 29–52.
2004 *Nagyari József tábortéri prédikációi = Religio, retorika, nemzettudat régi irodalmunkban*, szerk. BITSKEY István, OLÁH Szabolcs, Debrecen. 438–461.
- HALL, Stuart
1997 *A kulturális identitásról = Multikulturalizmus*, szerk. FEISCHMIDT Margit, Bp., Osiris. 60–85.
- HAMVAI Kovács Zsigmond
1907 *Kasai írók. A mohácsi véstől máig*, Kassa
- HARGITTAY Emil
1997 *A biblikus mitizáció a 17. századi magyar költészetben = „Mint sok fát gyümölcscsel”*: Tanulmányok Kovács Sándor Iván tiszteletére, Bp. 73–85.
1998 *A biblikus mitizáció a 17. századi magyar költészetben = A magyar művelődés és a kereszténység: A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai Róma-Nápoly, 1996. szeptember 9–14.*, II., szerk. JANKOVICS József, MONOK István, NYERGES Judit, Budapest–Szeged, Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság–Scriptum Rt. 731–743.
2001a *Gloria, fama, literatura: Az uralkodói eszmény a régi magyarországi fejedelmi tükrökben*, Bp., Universitas Könyvkiadó
2001b *Az uralkodói eszmény irodalmi kifejezési formái Magyarországon = Hatalom és kultúra: Az V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus (Jyväskylä, 2001. augusztus 6–*

- 10.) *előadásai*, szerk. JANKOVICS József, NYERGES Judit, Bp., Nemzetközi Magyarástudományi Társaság. 52–68.
- 2001c *Pázmány és a kompiláció = Pázmány Péter és kora*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK. 251–260.
- HERMANN Gusztáv Mihály
2003 *Náció és nemzet. Székely rendi nacionalizmus és magyar nemzettudat 1848-ig*, Csíkszereda, Pro-Print Könyvkiadó
- HESS István
2009 *Szent Ignác papi lelkisége*, Távlatok, 2009/85. 31–33.
- HITTER József
1940 *A jezsuita lelkiség = A négyszázéves Jézustársaság*, összeáll. BANGHA Béla, Bp. 130–148.
- HOLLÓ László
2007 *Az Erdélyi Római Katolikus Státus tegnap és ma*, Katolikus Autonómia, 2007, 15–34.
2012 *Die römisch-katholische Autonomie von Siebenbürgen: Der siebenbürgische römisch-katholische Status*, Studia Universitatis Babeş-Bolyai Theologia Catholica Latina, (LVII.), 2012/2., 3–25.
- HORVÁTH Izabella
2000 *A XVII. századi halotti prédikáció sajátos narratív eljárásai*, Nyelv- és Irodalomtörténeti Közlemények, 2000/1-2. 15–25.
- HORVÁTH János
1976 *A magyar irodalom fejlődéstörténete*, kiad. KOROMPAY H. János, Bp.
- IMRE Balázs
2007 *„A teljesség felé” (A Bőjte-mítosz valósága) = Alkalmazott nyelvészeti konferencia füzetek IX., Dunaujvárosi Nemzetközi Alkalmazott Nyelvészeti, Nyelvvizsgáztatási és Medicinális Lingvisztikai Konferencia, Dunaujváros 2007. április 26–27.*, szerk. TÓTH Andrea, Dunaujváros. 165–170.
- IMRE Mihály
1987-88 *Nemzeti önszemlélet és politikai publicisztika formálódása egy 1674-es prédikációskötetben*, ItK, 1987-88/1-2. 20–45.
2000 *Melanchton retorikájától Buzinkai Mihályig = Uő, Retorikák a reformáció korából*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 399–453.
- JERNYEI KISS János
2006 *Ikonográfia és liturgikus tér. Caspar Franz Sambach freskói és oltárképei a székesfehérvári jezsuita templomban = A magyar jezsuiták küldetése a kezdetektől napjainkig*, szerk. SZILÁGYI Csaba, Piliscsaba. 375–391.
- KÁNTOR Zoltán
2007 *Egy hamis dichotómia: politikai/kulturális nemzet = Nemzetfogalmak és etnopolitikai modellek Kelet-Közép-Európában*, szerk. SZARKA László, VIZI Balázs, MAJTÉNYI Balázs, KÁNTOR Zoltán, Gondolat, Bp. 80–95.
- KECSKEMÉTI Gábor
1996 *A prédikáció műnemi besorolása és a prédikációelméleti gondolkodás korszakai = szerk. Uő, Tarnai Andor emlékkönyv*, Bp., Universitas Könyvkiadó. 143–158.
1998 *Prédikáció, retorika, irodalomtörténet: A magyar nyelvű halotti beszéd a 17. században*, Bp., Universitas Könyvkiadó

- 2007 „A böcsületre kihaladott ékes és mesterséges szóllás, írás”: *A magyarországi retorikai hagyomány a 16–17. század fordulóján*, Bp., Universitas Kiadó
- KERNY Terézia
 2006 *Szent László és a magyar szentek tisztelete a jezsuitáknál (1550–1630) = A magyar jezsuiták küldetése a kezdetektől napjainkig*, szerk. SZILÁGYI Csaba, Piliscsaba, PPKE BTK. 424–442.
- KLANICZAY Gábor
 1986 *Az 1083. évi magyarországi szenté avatások* = FÜGEDI Erik, *Művelődéstörténeti tanulmányok a magyar középkorról*, Gondolat, Bp. 15–33.
 2000 *Az uralkodók szentsége a középkorban*, Bp., Balassi Kiadó
- KLANICZAY Tibor
 1960a *A magyar barokk irodalom kialakulása (Első közlemény)*, Itk, 1960/3. 319–342.
 1960b *A magyar barokk irodalom kialakulása (második közlemény)*, ItK, 1960/4. 443–462.
- KNAPP Éva
 2000 *Emblematikus eszközök a 17–18. századi magyarországi prédikációirodalomban*, ItK, 2000/1-2, 4–8.
 2002 *Ismeretlen irodalom- és nyelvelméleti munkák a 18. század első feléből (Csete István és Gyalogi János)*, ItK, 2002/3-4. 261–294.
 2004 *Egy ismeretlen irodalomelméleti munka a XVIII. század első feléből – Gyalogi János (?)*: *De eloquentia sacra (1750) = Religió, retorika, nemzettudat régi irodalmunkban*, szerk. BITSKEY István–OLÁH Szabolcs, Debrecen. 227–263.
 2007 *A magyar nemzetsors toposzai a német jezsuita drámában = Humanizmus, religio, identitástudat: Tanulmányok a kora újkori Magyarország művelődéstörténetéről*, szerk. BITSKEY István–IMRE László, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 87–106.
- KNAPP Éva–TÜSKÉS Gábor
 2009 *Sedes Musarum: Neolatin irodalom, tudománytörténet és irodalomelmélet a kora újkori Magyarországon*, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó
- KOLVENBACH, Peter Hans
 1997 *Nevelni Szent Ignác szellemében*, Távlatok, 1997/37. 558–568.
 1998 *A jezsuita nevelés jellemzői és az ignáci pedagógia*, Bp., Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya
- KOROM Imre
 2005 *Görög katolikusok Erdélyben*, Keresztény Szó, 2005/10. 7–9.
- KÖVÁRI László
 1863 *Erdély történelme*, 5. köt., Kolozsvár
 1866 *Erdély történelme*, 6. köt., Kolozsvár
- KRUPPA Tamás
 2006 *Szent István kultusza a Báthoryak Erdélyében = „Hol vagy, István király?”: A Szent-István hagyomány évszázadai*, szerk. BENE Sándor, Bp., Gondolat Kiadó. 57–63.
- KUDORA János
 1891 *Katholikus egyházi szónoklattan*, Bp.
 1903 *Magyar egyházi szónokok*, Bp.
- KULPINSZKY Eleonóra

2009 *Az Erdélyi Római Katolikus Státus 1873. évi újjászerveződése a státusgyűlés jegyzőkönyve és a Pesti Napló tükrében = Határhelyzetek II. Kultúra – Oktatás – Nyelv – Politika*, Szerkesztő KÖTÉL Emőke–SZARKA László (szerk.), Bp., Balassi Intézet Márton Áron Szakkollégium, 2009, 45–68.

LEONE, Massimo

2010 *Saints and Signs: A Semiotic Reading of Conversion in Early Modern Catholicism*, Berlin, de Gruyter

LUFFY Katalin

2004a *Nemzeti propaganda és publicisztika változatai a XVII. századi erdélyben: Báthori Mihály Hangos Trombitája = Devóciók, történelmek, identitások*, szerk. GÁBOR Csilla, Kolozsvár, Scientia Kiadó. 105–136.

2004b *Változatok a temetési beszédre: Rhédey Ferenc búcsúztatása = Mindennemű dolgok változása*, szerk. GÁBOR Csilla, Kolozsvár, Komp-Press Korunk Baráti Társaság. 139–156.

LUKÁCSY Sándor

1993 *Pázmány Péter: Keresztyéni imádságos könyv (Tanulmány a fakszimile kiadáshoz)*, Bp., Balassi Kiadó. 1–27.

1994a *A tűz szónoka: Landovics István = UŐ., Isten gyertyácskái*, Pécs, Jelenkor Kiadó. 198–217.

1994b *Prédikációk Szent István királyról = UŐ., Isten gyertyácskái*, Pécs, Jelenkor Kiadó. 28–38.

1994c *Ubi sunt: Egy formula rövid életrajza = UŐ., Isten gyertyácskái*, Pécs, Jelenkor Kiadó. 286–319.

1998a *„Trombita, kürt, tanító vagyok”: Prédikátorok - hivatásukról, műfajukról = A végtelen jövő: Irodalmi tanulmányok*, UŐ., Bp., Balassi Kiadó. 15–35.

1998b *A szőlőfák gyümölcse: A prédikáció mint irodalmi műfaj = A végtelen jövő: Irodalmi tanulmányok*, UŐ., Bp., Balassi Kiadó. 9–15.

1998c *Csete István, a magyar szentek prédikátora = A végtelen jövő: Irodalmi tanulmányok*, UŐ., Bp., Balassi Kiadó. 40–45.

1998d *Prédikációk Szent László királyról = A végtelen jövő: Irodalmi tanulmányok*, UŐ., Bp., Balassi Kiadó. 53–57.

MACZÁK Ibolya

2003 *A kanonikus plágium*, ItK, 2003/2-3. 261–276.

2008 *„Nem lopjuk azt, amit örökségül vettünk a mi régi atyáinktól”: Kompilálás és excerpálás a magyarországi barokk kori prédikációkban*, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem.

MADAS Edit

2004 *Szent László a középkori prédikációirodalomban = Mindennemű dolgok változása*, szerk. GÁBOR Csilla, Kolozsvár, Komp-Press Korunk Baráti Társaság. 25–37.

2008 *Középkori prédikációk Szent László királyról = MADAS Edit–HORVÁTH Zoltán György, Középkori prédikációk és falképek Szent László királyról*, Bp. 13–26.

MAGYAR Zoltán

2004 *Szent István a magyar kultúrtörténetben*, Bp., Helikon Kiadó

MAKKAI László (szerk.)

1974 *Történelmi olvasókönyv II.: Forrásszemelvények*, Bp., Tankönyvkiadó

- 1978 *A magyar puritánok történelemszemlélete*, Theologiai Szemle 1978/5. 342–345.
- MAKKAI László–SZÁSZ Zoltán (szerk.)
1986 *Erdély története 1606-tól 1830-ig*, 2. köt., Bp., Akadémiai Kiadó
- MARTON József
1993 *Az erdélyi /Gyulafehérvári/ egyházmegye története*, Kolozsvár
2007a *The History of Roman Catholic Theological education in Transilvania* = Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Catholica Latina, 2007/1. 15–24.
2007b *Laikusok helyzete az Egyházban*, Katolikus Autonómia, 2007, 9–14.
- MEZEY László
1980 *Athleta Patriae: Szent László legkorábbi irodalmi ábrázolásának alakulása* = *Athleta Patriae: Szent László-tanulmányok*, szerk. MEZEY László, Bp. 19–26.
- MEZEY Márta
1996 *Egy irodalmi korszak vége az irodalomtörténet-írásban = Folytonosság vagy fordulat? (A felvilágosodás kutatásának időszerű kérdései)*, szerk. DEBRECENI Attila, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 389–399.
- MIHALOVICS Ede
1901 *A katolikus prédikáció története Magyarországon*, II., Bp., Stephaneum
- MOLNÁR Antal
1994 *Az udvarhelyi jezsuita missio siculica kezdetei az 1650-es években*, Magyar egyháztörténeti vázlatok, 1994/ 3–4., 71–89.
2002 *Katolikus missziók a hódolt Magyarországon I. (1572–1647)*, Bp., Balassi Kiadó
2009 *Jezsuita tartományfőnöki vizitáció Erdélyben (1699) = UŐ, Lehetetlen küldetés?: Jezsuiták Erdélyben és Felső-Magyarországon a 16–17. században*, Bp. 225–250.
- MOLNÁR Zsófia
2013 *Xavéri Szent Ferenc, a hívők szemüvege. A kultusz alakulása, hagiográfiai identitás és ábrázolások*, Keresztény Szó, 2013/1. 13–19.
- MOLNÁRFI Tibor
1996 *A korona: Regnum Marianum – A valóság mítosza, a mítosz valósága*, Bp., SZIT. 18–55.
- MOSER-RATH, Elfriede
1982 *Die Fabel als rhetorisches Element in der katholischen Predigt der Barockzeit* = HASUBEK, Peter (ed.), *Die Fabel: Theorie, Geschichte und Rezeption einer Gattung*, Berlin, Schmidt. 59–75.
- NAGY Emőke
2009 *Anyaság és szentség (Szent Anna és Szent Erzsébet Temesvári Pelbárt prédikációiban) = Árpád-házi Szent Erzsébet: Magyar-német kulturkapcsolatok Közép-Európában*, szerk. GÁBOR Csilla–KNECHT Tamás–TAR Gabriella-Nóra, Kolozsvár, Verbum. 32–47.
- NAGY Júlia
2003 *Történelemoktatás drámajátékkal: 18. századi történelmi drámák a jezsuita nevelés és oktatás szolgálatában*, Iskolakultúra, 2003/3. 110–122.
- NAGY Kornél
2008 *Az erdélyi örmény egyházhoz kapcsolódó olaszországi forrásokról* = *Lymbus. Magyarságtudományi közlemények*, főszerk. ÚJVÁRY Gábor, Bp. 411–428.
2012 *Az erdélyi örmények katolizációja (1685–1715)*, Bp., MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet

NEMESSZEGHY Ervin

1993 *A Szent Ignác-i lelkiségről*, Távlatok, 1993/12-13. 593–599.

NÉMETHY Lajos

1879 *A magyar egyházi írók csarnoka: Gyalogi János*, Új Magyar Sion

NÓDA Mózes

2005 *Liturgika: Szentmise, zsolozsma, szentségek, keresztény szimbólumok*, Kolozsvár, University Press

NYULASSY Ágnes

1998 *A szentkultusz kezdetei Magyarországon = Szent Gellért vértanúságának 950. évfordulóján*, szerk. DÖBÖR András, JANCSÁK Csaba, KISS Gábor Ferenc, Szeged. 97–109.

O'MALLEY, John W.

2006 *Az első jezsuiták*, Bp., Szent István Társulat

ORBÓK Attila–CSATÁRI István (összeáll.)

1941 *Erdély és a visszatért keleti részek*, Bp.

ÓZE Sándor

1991 *„Bűneiért bünteti Isten a magyar népet”*: Egy bibliai párhuzam vizsgálata a XVI. századi nyomtatott egyházi irodalom alapján, Bp.

2005 *A ferencesek és a reformáció kapcsolata a XVI. századi Magyarországon = A ferences lelkiség hatása az újkori Közép-Európa történetére és kultúrájára 1.*, szerk. ÓZE Sándor–MEDGYESY-SCHMIKLI Norbert, Piliscsaba–Bp., PPKE BTK–METEM. 157–176.

2006 *A határ és a határtalan: Identitáselemek vizsgálata a 16. századi magyar ütközőzóna népességénél*, Bp.

2008 *Virrasztó darvak: Tanulmányok a Dél-Alföld történetéből*, PPKE BTK TTI

P. ÁDÁM János, P. Peter-Hans KOLVENBACH

1997 *Jézus Társaságának Rendalkotmánya: a 34. Általános Rendgyűlés jegyzeteivel és ugyanezen Rendgyűlés által jóváhagyott Kiegészítő Szabályok*, Bp., Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya

PÉTER Katalin

1995 *A haza és a nemzet az ország három részre hullott állapot idején = Uő, Papok és nemesek: Magyar művelődéstörténeti tanulmányok a reformációval kezdődő másfél évszázadból*, Bp. 211–232.

PÉTER Sándor (szerk.)

1991 *A romániai magyarság rövid története II. Az 1541–1711 közötti korszak*, Sepsiszentgyörgy

PINTÉR Jenő

1931 *Magyar irodalomtörténet*, III., Bp.

PINTÉR Márta Zsuzsanna

2006 *Szent István alakja a régi magyar drámai irodalomban = BENE Sándor (szerk.), „Hol vagy, István király?” A Szent István-hagyomány évszázadai*, Bp., Gondolat. 189–200.

POKOLY József (szerk.)

1910 *Magyar Protestáns Egyháztörténeti Adattár*, Bp., 1910/9.

PRIGYI István

1990 *A magyarországi görög katolikusok története*, Nyíregyháza

R. VÁRKONYI ÁGNES

1985 *Magyarország története 1526–1686*, szerk. R. VÁRKONYI Ágnes, Bp., Akadémiai Kiadó

1993 *Az erdélyi fejedelemség utolsó évtizedei* = BARTA Gábor (szerk.), *Erdély rövid története*, Bp., Akadémiai Kiadó. 318–364.

2001 *Kolozsvár az Erdélyi Fejedelemség utolsó évtizedeiben* = *Kolozsvár 1000 éve*, szerk. DÁNÉ Tibor Kálmán–EGYED Ákos, Kolozsvár. 121–140.

2006 *II. Rákóczi Ferenc és a jezsuiták* = *A magyar jezsuiták küldetése a kezdetektől napjainkig*, szerk. SZILÁGYI Csaba, Piliscsaba. 163–190.

2007 „*Ha Indiáig bujdosnak is, visszahozzuk őket*”: *II. Rákóczi Ferenc és a jezsuiták néhány kérdéséhez* = „*Nem süllyed az emberiség!*”: *Album amicorum Szörényi László LX. születésnapjára*, szerk. JANKOVICS József, Bp., MTA Irodalomtudományi Intézet. 1463–1475.

RENAN, Ernest

1995 *Mi a nemzet?* = *Eszmék a politikában: a nacionalizmus*, szerk. BRETTER Zoltán, DEÁK Ágnes, Pécs, Tanulmány Kiadó. 171–187.

RÉZBÁNYAI József

1904 *Az egyházi szónoklat kézikönyve*, Pécs

ROTH, Dorothea

1956 *Die mittelalterliche Predigttheorie und das Manuale Curatorum des Johann Ulrich Surgant*, Basel und Stuttgart

SÁGHY Marianne

2005 *Isten barátai: Szent és szentéletrajz a késő antikvitásban*, Bp., Kairosz Kiadó

SHORE, Paul

2007 *Jesuits and the Politics of Religious Pluralism in Eighteenth Century Transylvania*, Roma, Institutum Historicum Societatis Iesu

SMITH D., Anthony

2004 *A nemzetek eredete* = *Nacionalizmuselméletek*, szerk. KÁNTOR Zoltán, Bp., Rejtjel Kiadó. 204–229.

SOLT Andor

1970 *Dramaturgiai irodalmunk kezdetei: 1772–1826*, Bp.

SOMEȘAN, Maria

1999 *Începuturile Bisericii Române Unite cu Roma*, București

SOMMERVOGEL, Carlos

1890–1914 *Bibliothèque de la Compagnie de Jesus. Première partie: Bibliographie, par Augustin et Aloys DE BACKER, nouvelle édition par Carlos SOMMERVOGEL*, I–XII, Bruxelles–Paris–Toulouse

STANCIU, Laura

2002 *O contribuție documentară, din secolul al XVIII-lea, privitoare la Unirea Bisericii românilor din Transilvania cu Biserica Romei (1697-1701)*, Annales Universitatis Apulensis, Series Historica, 6/II. 183–204.

2005 *Rediscutarea unei controverse. Rezoluția de Unire a lui Teofil (21 martie 1697)*, Annales Universitatis Apulensis, Series Historica, 9/II. 39–45.

SZABADOS György

2004 *Párhuzamos gondolatok Attiláról, Szent Istvánról*, Aetas Történettudományi folyóirat, 2004/2. 130–140.

- SZABÓ Ferenc
2006 *A „szolgálat misztikája” Szent Ignácnál*, Távlatok, 2006/71. 5–12.
- SZABÓ Flóris
1981 *A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár kéziratkatalógusa (1850 előtti kéziratok)*, Bp.
- SZABÓ Péter
1997 *Az Erdélyi Fejedelemség*, Bp., Kulturtrade Kiadó
2002 *Erdély képes története*, Bp., Magyar Könyvklub
- SZÁRAZ Orsolya
2007 *Devóció, retorika, katolikus identitástudat (Paolo Segneri magyarországi recepciója) = Humanizmus, religio, identitástudat: Tanulmányok a kora újkori Magyarország művelődéstörténetéről*, szerk. BITSKEY István–IMRE László, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 242–252.
2012 *Paolo Segneri (1624–1694) és magyarországi recepciója*, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó
- SZAROTA, Eliada Maria
Das Jesuitendrama und die Manipulation des Publikums = Uő, Geschichte, Politik und Gesellschaft im Drama des 17. Jahrhunderts, Bern–München, Francke Verlag
- SZEKFŰ Gyula
1938 *Szent István a magyar történet századaiban = Emlékkönyv Szent István király halálának kilecszázadik évfordulóján*, szerk. SERÉDI Jusztinián, Bp. 529–606.
- SZELESTEI N. László
2004a *Laskai Osvát prédikációja magyarul a XVII. század végéről = Religio, retorika, nemzettudat régi irodalmunkban*, szerk. BITSKEY István, OLÁH Szabolcs, Debrecen. 62–63.
2004b *Magyar ferencesek prédikációs gyakorlata a 17. században*, Piliscsaba, PPKE BTK.
2005 *A prédikáció irodalmi és lelki olvasmány = Régi magyar prédikációk, 16–18. század – Egyetemi szöveggyűjtemény*, összeáll. SZELESTEI N. László, Bp., SZIT. 8–15.
2006 *Az erdélyi ferencesek Szent István-képe 17. századi prédikációkban = „Hol vagy, István király?”: A Szent István-hagyomány évszázadai*, szerk. Uő, Bp., Gondolat Kiadó. 271–280
- SZENTMÁRTONI Szabó Géza
2006 *„Hol vagy István király?” = Hol vagy István király?”: A Szent István-hagyomány évszázadai*, szerk. BENE Sándor, Bp., Gondolat Kiadó. 280–292.
- SZERB Antal
1934 *Magyar irodalomtörténet*, Bp., Magvető Könyvkiadó
- SZILÁRDFY Zoltán
2006 *A jézus Társasága lelkiségi motívumai egy barokk úti oltárka tükrében = A magyar jezsuiták küldetése a kezdetektől napjainkig*, szerk. SZILÁGYI Csaba, Piliscsaba. 345–358.
- SZINNYEI József
1893 *Magyar írók élete és munkái*, II., Bp. 341–342.
1896 *Magyar írók élete és munkái*, IV., Bp. 1–5.
- SZÖLLÖSI Mihály

- 1935 *Az Úrért s hazájokért elszéledett és számkivettetett bujdosó magyarok füstölgő csepűje*, bev., kiad. INCZE Gábor, Bp.
- SZÖRÉNYI László
- 1978 *A barokk hősi ideál a XVII. századi olasz és közép-kelet-európai latin jezsuita eposzokban*, ItK, 1978/5-6. 529–539.
- 1987-88a *Panegyricus és eposz (Zrínyi és Cortesius)*, ItK, 1987-88/1-2. 141–174.
- 1987-88b *Mária a magyar történelem tanúja (Koptik Ottó: Thalleis)*, ItK, 1987-88/4. 440–449.
- 1980 *Rákóczi csehországi tanulóévei = Rákóczi tanulmányok*, szerk. KÖPECZI Béla, HOPP Lajos, R. VÁRKONYI Ágnes, Bp. 291–216.
- 1993a *A „methamorphosis” jezsuita műfaja és Bernadus Pannagl költészete = UŐ, Hunok és jezsuiták. Fejezetek a magyarországi latin hősepika történetéből*, Bp., AmfipressZ. 49–53.
- 1993b *A barokk hősi ideál a XVII. századi olasz, magyar és közép-kelet-európai latin jezsuita eposzokban = UŐ, Hunok és jezsuiták. Fejezetek a magyarországi latin hősepika történetéből*, Bp., AmfipressZ. 34–43.
- 1993c *Attila a testvérgyilkos. Schez Péter = SZÖRÉNYI László, Hunok és jezsuiták. Fejezetek a magyarországi latin hősepika történetéből*, Bp., AmfipressZ. 69–83.
- 1993d *Attila, a jámbor honfoglaló. Répszeli László = SZÖRÉNYI László, Hunok és jezsuiták. Fejezetek a magyarországi latin hősepika történetéből*, Bp., AmfipressZ. 94–106.
- 1993e *Klaniczay Tibor emlékének: Előszó = UŐ, Hunok és jezsuiták. Fejezetek a magyarországi latin hősepika történetéből*, Bp., AmfipressZ, 1993. 5–11.
- 2002a *Berger Illés eposza a Szent Keresztről és a magyar történelem = UŐ, Philologica hungarolatina: Tanulmányok a magyarországi neolatin irodalomból*, Bp., Kortárs Kiadó. 73–81.
- 2002b *Tarnóczy István Szent István-életrajza, a „lapidáris stílus” remekműve = Philologia Hungarolatina: Tanulmányok a magyarországi neolatin irodalomból*, UŐ, Bp., Kortárs Kiadó. 101–110.
- TAMÁSI Zsolt
- 2009 *II. Rákóczi Ferenc vallásossága*, Keresztény Szó, 2009/3. 33–36.
- TARNAI Andor
- 1964 *A magyar nyelvű egyházi irodalom = A magyar irodalom története 1600-tól 1772-ig*, szerk. KLANICZAY Tibor, Bp., Akadémiai Kiadó. 422–430.
- TASI Réka
- 2002 *A popularitás egyik változata a barokk prózában: Kelemen Didák prédikációinak dramati- kus jegyei*, It. 188–205.
- 2004 *„Én mondom igazsággal és nagy örömmel”(Landovics István prédikációja Buda visszavételéről) = Religió, retorika, nemzettudat régi irodalmunkban*, szerk. BITSKEY István, OLÁH Szabolcs, Debrecen. 461–473.
- 2005 *„Könyü vólna meg-torkolni”: Polemikus hang a 17–18. század fordulóján megjelent katolikus prédikációgyűjteményekben = „Tenger az igaz hitrül való egyenetlenségek vitatásának eláradott özöne”: Tanulmányok XVI–XVII. századi hitvitáinkról*, szerk. HELTAI János–TASI Réka, Miskolc, Miskolci Egyetem BTK, Régi Magyar Irodalomtörténeti Tanszék. 199–216.

- 2006 Csúzy Zsigmond Szent István-prédikációi = „Hol vagy István király”: A Szent István-hagyomány évszázadai, szerk. BENE Sándor, Bp., Gondolat Kiadó. 167–177.
- 2007 „Se emberi, se Angyali nyelvel ki nem mondhatni”: a populáris barokk prédikáció retorikája mint a nyelv elégtelenségének tapasztalata, Debrecen, Debreceni Egyetem BTK. Lelőhely: DEENK Kézirattár, jelzete: DS 10.796.
- 2008 Az affektusok retorikája és Kelemen Didák prédikációi = Tanulmányok Kelemen Didák tiszteletére, Miskolc, Miskolci Egyetem. 9–18.
- 2009 Magyar nyelvű Szent Erzsébet-prédikációk a 17–18. század fordulóján = Árpád-házi Szent Erzsébet: Magyar-német kultúrkapcsolatok Közép-Európában, szerk. GÁBOR Csilla–KNECHT Tamás–TAR Gabriella-Nóra, Kolozsvár, Verbum. 47–56.
- 2009 Az isteni szó barokk sáfárai, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó
- TESZELSZKY, Kees
- 2007 Révay Péter és Justus Lipsius eszméi a történelemtől és a nemzeti identitásról = Humanizmus, religio, identitástudat: Tanulmányok a kora újkori Magyarország művelődéstörténetéről, szerk. BITSKEY István–IMRE László, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 106–114.
- 2009 Az ismeretlen korona: Jelentések, szimbólumok és nemzeti identitás, Pannonhalma, Bencés Kiadó
- TÖRÖK József
- 1986 Szenté avatás és liturgikus tisztelet = FÜGEDI Erik, Művelődéstörténeti tanulmányok a magyar középkorról, Bp., Gondolat. 33–48.
- 1991 A magyar föld szentjei, Debrecen
- TRÓCSÁNYI Zsolt
- 1979 Az ellenreformáció Erdélyben 1711-től a felvilágosult abszolutizmus kezdeteiig, Theológiai Szemle 22(1979). 219–226.
- TRÓCSÁNYI Zsolt–MISKOLCZY Ambrus
- 1993 A hosszú 18. század (1711–1830) = Erdély rövid története, szerk. BARTA Gábor, Bp., Akadémiai Kiadó. 367–406.
- TRULEAR, Harold Dean
- 2002 A prédikáció szentsége, Keresztény Szó, 2002/6. 27–29.
- TÜDŐS S. Kinga
- 2008 Csíksomlyói végtisztesség a székelyek generálisai, I. Mikes Kelemen végrendelete és temetése (1685–1687), Acta Siculica. 295–308
- TÜSKÉS Gábor
- 2002 Egy történelmi toposz az egyházi irodalomban: Magyarország – Mária országa = TÜSKÉS Gábor–KNAPP Éva, Az egyházi irodalom műfajai a 17–18. században: Tanulmányok, Bp., Argumentum Kiadó. 11–55.
- TÜSKÉS Gábor–KNAPP Éva
- 2000 Magyarország – Mária országa. Egy történelmi toposz a 16–18. századi egyházi irodalomban, ItK 2000/5-6. 573–602.
- 2001 Népi vallásosság Magyarországon a 17–18. században, Bp.
- VELICS László
- 1914 Vázlatok a magyar jezsuiták múltjából, III., Bp., Szent István Társulat
- WEISER, Fridericus
- 1885 A katolikus iskolaügy Magyarországon, II., Literae authenticae, Fasciculus III, Pars I, Coloczae, F. Holmeyer

ZEDELMAIER, Helmut

2001 *Lesetechniken: Die Praktiken der Lektüre in der Neuzeit = Die Praktiken der Gelehrsamkeit in der Frühen Neuzeit*, hrsg. von Helmut ZEDELMAIER und Martin MULSOW, Tübingen, Niemeyer. 11–30.

ZERFASS, Rolf

Nevedet hirdetem: A homiletika alapelemei, Bp., SZIT

Online sources

FARAGÓ József

2010 *Tánc a mezőségi Pusztakamaráson*, Folkszemle, 2010. június (Elérhető: <http://www.folkradio.hu/folkszemle/index.php>)

FAZAKAS József

1963 *Pótlások Szabó Károly Régi Magyar Könyvtárának I–III. kötetéhez (Negyedik közlemény) = Az Országos Széchényi Könyvtár évkönyve 1963–1963*. (Elérhető: <http://epa.oszk.hu/01400/01464/00006/pdf/129-140.pdf>)

GYÖRGY Lajos

1994 *A kolozsvári római katolikus Lyceum-könyvtár története (1579-1948)*, Bp. (<http://mek.oszk.hu/03100/03186>)

KALLÓS Zoltán

2010 *Táncgyománnyok egy mezőségi faluban*, Folkszemle, 2010. június (Elérhető: <http://www.folkradio.hu/folkszemle/index.php>)

MÁRKI Sándor

1907 *II. Rákóczi Ferencz (1676-1735)*, II, Bp., Magyar Történelmi Társulat (Elérhető: <http://mek.oszk.hu/05800/05832/html/2kotet/04.htm#d1e13233>)

SOÓS István

2005 *A „magyar Cicero”*, História, 2005/06-07. (Elérhető: <http://www.historia.hu/archivum/2005/050607soos.html>)

SZIKSZAI Mária

2008 *Kegykép az idő sodrában. Egy kolozsvári Hodigitria*, Korunk, 2008. február (Elérhető: <http://epa.oszk.hu/00400/00458/00134/index.htm>)